

شاخصه‌های استکبارستیزی از منظر امام‌امین انقلاب

علیرضا انصاری

مقدمه

استکبارستیزی یکی از محوری‌ترین مفاهیم در اندیشه و گفتمان امام خمینی علیه السلام و شهید امام خامنه‌ای علیه السلام است. استکبارستیزی امام علیه السلام را می‌توان در اندیشه و روحیه ایشان جست‌وجو نمود؛ چنانکه ایشان در طول عمر شریف خود این واقعیت را برای مردم ایران و جهان بیان کرد که دستیابی به استقلال، آزادی و عدالت، در گرو ایستادگی مردم محروم و مستضعف جهان است.^۱ شهید امام خامنه‌ای علیه السلام نیز مبارزه با استکبار را دارای پشتوانه علمی و خردمندانه دانسته است: «مبارزه با استکبار در انقلاب اسلامی و در میان ملت ما، یک حرکت معقول و منطقی و دارای پشتوانه علمی و یک حرکت خردمندانه است؛ بر خلاف آنچه بعضی می‌خواهند و انمود بکنند که این یک حرکت شعاری است، احساساتی است، متکی به منطق و عقلانیت نیست؛ به عکس حرکت ملت ایران یک حرکت متکی به عقلانیت است...»^۲. در برابر استکبار جهانی و در رأس آن آمریکا است؛ از این رو امام علیه السلام آمریکا را «شیطان بزرگ» و دشمن شماره یک مردم

۱. سید روح‌الله موسوی خمینی، صحیفه امام، ج ۱۳، ص ۲۱۲.

۲. بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان، ۱۳۹۴/۰۸/۱۲.

محروم و مستضعف جهان خواند.^۱ شاید این سؤال مطرح شود که شاخصه‌های استکبارستیزی از منظر این دو امام بزرگوار چیست. امامین انقلاب چه ویژگی‌های مهم و ممتازی را برای استکبارستیزی بیان کرده‌اند؟ اگرچه درباره علل مبارزه با استکبار یا راه‌های مبارزه با آن سخن فراوان گفته شده است، اما در خصوص این پرسش کار مهمی صورت نگرفته است. این نوشتار در پی بیان ویژگی‌های ممتاز استکبارستیزی از منظر امام خمینی علیه السلام و شهید امام خامنه‌ای علیه السلام است.

مفهوم‌شناسی استکبار

واژه استکبار از ریشه «ک-ب-ر» به معنای برتری خواهی،^۲ امتناع از پذیرش حق از روی عناد و تکبر است.^۳ «استکبار از باب استفعال و از ماده (کبر) به معنای کسی است که اظهار بزرگی و تکبر کند، با آنکه اهلش نیست».^۴ این واژه با مشتقات آن، ۴۸ بار در قرآن آمده است. چهار مورد آن به استکبار ابلیس و بقیه به استکبار انسان اشاره دارد.^۵ بنابراین استکبار معنای عام دارد که عبارت است از حاکمیت ظلم و طغیان. البته امروزه قلّه طغیان و استکبار، آمریکاست؛ از این رو مبارزه با استکبار در مبارزه با آمریکا محوریت پیدا می‌کند.

شاخصه‌های استکبارستیزی

۱. الهی بودن

بر اساس نگرش عمیق و اندیشه دینی، استکبارستیزی تکلیفی الهی است که تخلف از آن جایز نیست. در آیات متعدد به این امر اشاره شده است:

۱. سید روح‌الله موسوی خمینی، صحیفه امام، ج ۱۳، ص ۲۱۲.
 ۲. حسن مصطفوی، التحقیق فی کلمات القرآن الکریم، ج ۱، ص ۱۸.
 ۳. محمد بن مکرم ابن منظور، لسان العرب، ج ۵، ص ۱۲۶.
 ۴. سید علی اکبر قرشی، قاموس قرآن، ج ۶، ص ۷۴.
 ۵. مرکز فرهنگ و معارف قرآن، دایرةالمعارف قرآن، ج ۳، ص ۱۶۵.

﴿وَإِنْ اسْتَنْصَرُواكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمْ النَّصْرُ﴾^۱ «اگر گروهی (مؤمنان مهاجر) به خاطر حفظ دین و آیینشان از شما یاری طلب کنند، بر شما لازم است که به یاری آنان بشتابید.» این آیه با صراحت مسلمانان را ملزم می‌کند به یاری برادران دینی خود که مورد ظلم قرار گرفته‌اند، پردازند. در آیه دیگری آمده است:

﴿وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا﴾^۲ «چرا در راه خدا و (در راه) مردان و زنان و کودکانی که (به دست ستمگران) تضعیف شده‌اند، پیکار نمی‌کنید؟! همان افراد (ستم‌دیده‌ای) که می‌گویند: پروردگارا! ما را از این شهر (مکه) که اهلش ستمگرند، بیرون ببر و از طرف خود برای ما سرپرستی قرار ده و از جانب خود، یار و یآوری برای ما تعیین فرما.»

بنا بر این آیه شریفه، نخستین تقاضای همه مستضعفان گرفتار در چنگال دشمن برای نجات خویش، تقاضای ولی از جانب خدا بوده است و سپس از خداوند خواسته‌اند که برایشان، یآوری تعیین فرماید. از این رو مسئولیت مقابله با تهدید و ارباب در اسلام، وظیفه‌ای همگانی است که همه باید در برابر عوامل تهدید و ارباب بایستند و از مظلوم دفاع کنند و خصم ظالم باشند؛ چنانکه علی علیه السلام فرموده است: «وَكُونَا لِلظَّالِمِ خَصْمًا وَلِلْمَظْلُومِ عَوْنًا»^۳.

در منظومه فکری امام خمینی رحمته الله علیه و شهید امام خامنه‌ای رحمته الله علیه مبارزه با استکبار وظیفه الهی است؛ وظیفه‌ای که ما مکلف به انجام آن هستیم و نتیجه، فرع آن است.^۴ از همین روست که امام خمینی رحمته الله علیه می‌فرماید: «تکلیف ما این است که در مقابل

۱. انفال، ۷۲، ر.ک: فضل بن حسن طبرسی، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ج ۴، ص ۸۶۲.

۲. نساء، ۷؛ ر.ک: ناصر مکارم و دیگران، تفسیر نمونه، ج ۴، ص ۱۰.

۳. محمد بن حسین شریف الرضی، نهج البلاغة، تصحیح صبحی صالح، ص ۴۲۱.

۴. سید روح‌الله موسوی خمینی، صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۲۸۵.

ظلم‌ها بایستیم، تکلیف ما این است که با ظلم‌ها مبارزه کنیم، معارضه کنیم، اگر توانستیم آن‌ها را به عقب برانیم که بهتر، و اگر نتوانستیم، به تکلیف خودمان عمل کردیم...»^۱ «ما یقین داریم اگر دقیقاً به وظیفه‌مان که مبارزه با آمریکای جنایتکار است، ادامه دهیم، فرزندانمان شهید پیروزی را خواهند چشید»^۲. رهبر شهید انقلاب علیه السلام نیز فرموده است: «ما هر مقداری که بتوانیم از مظلوم حمایت می‌کنیم و هر مقداری که توانایی‌های ما و وسع ما باشد، وظیفه ماست»^۳.

۲. تهاجمی بودن

یکی از شاخصه‌های استکبارستیزی، تهاجمی بودن است؛ یعنی برای مقابله با استکبار نباید منفعلانه و دفاعی برخورد کرد؛ زیرا دشمن با برخورد منفعلانه جری‌تر می‌شود و به قدرت‌افزایی و سلطه‌طلبی خود ادامه می‌دهد. البته در این میان کسانی هستند که مدارا در برابر دشمن را «عقلانیت» و ایستادگی در برابر او را عملی «احساسی» می‌نامند؛ حال آنکه عقل می‌گوید که ایستادگی در برابر دشمن، تنها راه ایجاد مقابله با دشمن و دستیابی به پیشرفت و تأمین امنیت است. به عبارت دیگر حتی اگر حکومتی غیر اسلامی بخواهد با محاسبات عقلانی درباره نوع برخورد با دشمن تصمیم بگیرد، قطعاً راه «مقاومت» را بر خواهد گزید تا به امنیت و پیشرفت برسد. رهبر شهید انقلاب علیه السلام در این باره فرموده است:

آن کسانی که خیال کردند و خیال می‌کنند عقل اقتضا می‌کند که انسان گاهی در مقابل دشمن کوتاه بیاید، امام درست نقطه مقابل این تصور حرکت کرد. عقلانیت امام و آن خرد پخته قوام‌یافته این مرد الهی، او را به این نتیجه رساند که در مقابل دشمن، کمترین انعطاف و کمترین عقب‌نشینی و کمترین نرمش، به پیشروی دشمن می‌انجامد.^۴

۱. همان، ج ۱۲، ص ۳۰۵.

۲. همان، ج ۱۵، ص ۱۷۱.

۳. بیانات در دیدار مسئولان نظام و سفرای کشورهای اسلامی، ۱۳۹۴/۰۲/۲۶.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=29736>

۴. بیانات در مراسم بیست و هفتمین سالگرد رحلت امام خمینی علیه السلام، ۱۳۹۵/۰۳/۱۴.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=33259>

بنابراین «عقلانیت» اقتضا می‌کند به دشمن فریبکاری که بارها فریبکاری خویش را ثابت کرده است، اعتماد نکنیم و فریب لبخندهایش را نخوریم. امام علی علیه السلام به مالک اشتر نسبت به لبخند زدن دشمن به قصد فریب، چنین هشدار داده است: «فَإِنَّ الْعَدُوَّ رُبَّمَا قَارِبٌ لِيَتَغَفَّلَ فَخُذْ بِالْحَزْمِ وَاتَّهَمْ فِي ذَلِكَ حُسْنَ الظَّنِّ؛ گاهی دشمن نزدیک می‌شود تا غافلگیر کند، پس دوراندیش باش و خوش بینی خود را متهم کن.»^۱

تجربه چندین ساله جمهوری اسلامی نیز نشان داد که هرگاه ایران با دشمنان منفعلانه برخورد نمود، آنان جری‌تر و طلبکارانه برخورد نمودند و هرگاه قدرتمندانه و تهاجمی برخورد نمود، دشمنان عقب‌نشینی نمودند؛ زیرا مستکبر همانند حیوانی است که هرگاه به او حمله کنی، عقب می‌نشیند و هرگاه بگریزی، در پی تو می‌دود. افزون بر آن، ستمگران انسان‌های دلسوزی نیستند تا اگر ملتی را ناتوان مشاهده کنند، به او رحم کند و از سیاست خصمانه دست بردارند؛ بلکه آنان همچنان به ظلم خود ادامه می‌دهند. رهبر شهید انقلاب علیه السلام با بهره‌گیری از آموزه‌های قرآنی در این باره فرموده است:

ملت ایران با تجربه چهل ساله خود، در مقاومت و ایستادگی پایدار است. ما این را امتحان کرده‌ایم. در مقابل دشمن، «عقب‌نشینی» مشوق دشمن است؛ در مقابل دشمن، «ایستادگی» موجب عقب رفتن دشمن است: ﴿لَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا الْأَذْبَارُ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وِليَا وَلَا نَصِيرًا سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا﴾.^۲ این سنت الهی است. اگر چنانچه در مقابل ظلم و استبداد و زورگویی و خباثت‌ها و جنایت‌های جنایتکاران عالم بایستید، قطعاً مجبور به عقب‌نشینی می‌شوند. این قرآن کریم است که به عنوان یک سنت قطعی تاریخ و سنت الهی از این یاد می‌کند و این سنت ان شاء الله عملی خواهد شد.^۳

۱. محمد بن حسین شریف الرضی، نهج البلاغه، تصحیح صبحی صالح، ص ۴۴۲.

۲. فتح، ۲۲.

۳. بیانات در دیدار مسئولان نظام و سفرای کشورهای اسلامی، ۱۳۹۷/۰۱/۲۵.

امام خمینی علیه السلام نیز روش تهاجمی علیه قدرت های مستکبر را به مستضعفان توصیه و یادآور شد که این امر ریشه در ادیان الهی دارد: «تمامی ادیان آسمانی از بین توده ها برخاسته است و با کمک مستضعفین، بر مستکبرین حمله برده است. مستضعفین در همه طول تاریخ به کمک انبیا برخاسته اند و مستکبرین را به جای خود نشانده اند.»^۱ ایشان همچنین فرمود: «ای مسلمانان جهان و ای مستضعفان عالم! دست به دست هم دهید و به خدای بزرگ رو آورید و به اسلام پناهنده شوید و علیه مستکبران و متجاوزان به حقوق ملت ها پرخاش کنید».^۲

۳. دائمی و همیشگی بودن

از دیگر شاخصه های استکبارستیزی، استمرار و دائمی بودن مبارزه با استکبار است. تا هر زمانی که استکبار و خوی استکباری وجود داشته باشد، مبارزه نیز وجود خواهد داشت. اگرچه ممکن است برخی تصور کنند که بعد از گذشت چندین سال از انقلاب، بهتر است از مبارزه با استکبار - به ویژه آمریکا - دست برداریم، اما طبق آموزه های قرآنی، مذاکره قواعد و اصول خود را دارد؛ برای مثال یکی از اصول این است که مذاکره با مخالفانی صورت پذیرد که اهل ظلم نباشند و یا از ماهیت ظالمانه خویش فاصله گرفته باشند؛ چنانکه در آیه ۴۶ سوره عنکبوت به آن تأکید شده است: ﴿وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا...﴾؛ «با اهل کتاب جز به روشی که از همه نیکوتر است، مجادله نکنید؛ مگر کسانی از آنان که ستم کردند...». علامه طباطبایی علیه السلام در تبیین این آیه می نویسد: «مراد از ستم، به قرینه سیاق این است که آن اهل کتاب که شما می خواهید با او مجادله کنید، معاند نباشد و نرمی و ملاطفت در سخن را حمل بر ذلت و خواری نکند؛ که در این صورت مجادله به طریق احسن نیز فایده ای به حال آنان ندارد».^۳

۱. سید روح الله موسوی خمینی، صحیفه امام، ج ۷، ص ۳۲۷.

۲. همان، ج ۱۰، ص ۳۳۹.

۳. سید محمد حسین طباطبایی، المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۱۶، ص ۱۳۸.

خداوند مؤمنین را از دوستی و اعتماد به دشمنان نهی کرده و فرموده است: **﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ...﴾**^۱ «ای کسانی که ایمان آورده‌اید، یهودیان و مسیحیان را دوستان خود مگیرید؛ زیرا آنان با وجود اینکه با هم اختلاف دارند، در برابر شما با یکدیگر همدل هستند...». در آیه دیگری نیز فرموده است:

﴿إِنَّمَا يَنْهَاكُمْ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ وَظَاهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَنْ تَوْلُوهُمْ وَ مَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾^۲ «تنها شما را از دوستی و رابطه با کسانی نهی می‌کند که در امر دین با شما پیکار کردند و شما را از خانه‌هایتان بیرون راندند یا به بیرون راندن شما کمک کردند و هر کس با آنان رابطه دوستی داشته باشد، ظالم و ستمگر است.»

جمهوری اسلامی هیچ‌گاه درصدد سلطه‌جویی و قدرت‌گرایی نبوده و نیست؛ بلکه همواره پرچم دار تعامل عزت و قدرتمندانه با جهان است، اما تعاملی مبتنی بر آموزه‌های دینی، تأمین مصالح جامعه و حمایت از مظلومان. از این رو مبارزه با استکبار جهانی در نگاه ژرف امام خمینی علیه السلام، محصور به عصر و زمان خاصی نیست و این خط‌مشی ریشه در قرآن دارد: **﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ﴾**^۳؛ زیرا

این زیاده‌خواهی جزء هویت آن بوده است و تا دیگران را به بند نکشانند، دست از تجاوزطلبی نخواهند کشید. از این رو تا زمانی که روحیه استکباری وجود داشته باشد، تعامل عزتمندانه و نفی سلطه‌جویی^۴ محقق نمی‌شود. رهبر کبیر انقلاب اسلامی علیه السلام در مورد رابطه با آمریکا می‌فرماید: «این مثل رابطه بره با گرگ است! رابطه بره با گرگ، رابطه صلاحمندی برای بره نیست...»^۵. این جمله معروف امام علیه السلام

۱. مائده، ۵۱.

۲. ممتحنه، ۹.

۳. بقره، ۱۹۳.

۴. ﴿لَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا﴾.

۵. سید روح‌الله موسوی خمینی، صحیفه امام، ج ۱۰، ص ۳۶۰.

حاکمی از این است که ماهیت و خاصیت گرگ، درندگی است؛ از این رو تا از بین رفتن مستکبران، محال است که صلح در جهان برقرار شود: «سلامت و صلح جهان، بسته به انقراض مستکبرین است و تا این سلطه طلبان بی فرهنگ در زمین هستند؛ مستضعفین به ارث خود که خدای تعالی به آن‌ها عنایت فرموده است، نمی‌رسند».^۱ همچنین فرموده است: «من بارها گفته‌ام... [تا] قطع تمام وابستگی‌ها به تمام ابرقدرت‌های شرق و غرب، مبارزات آشتی ناپذیرانه ملت ما علیه مستکبرین ادامه دارد».^۲ امام علیه السلام آن‌هایی را که به دنبال کنار آمدن با دشمنان خدا هستند؛ خائن معرفی می‌کند و فریاد برمی‌آورد: «کسی تصور نکند که ما راه سازش با جهانخواران را نمی‌دانیم، ولی هیئات که خادمان اسلام به ملت خود خیانت کنند! ... اگر بندبند استخوان‌هایمان را جدا سازند، اگر سرمان را بالای دار برند، اگر زنده‌زنده در شعله‌های آتشان بسوزانند، اگر زن و فرزندان و هستی‌مان را در جلوی دیدگانمان به اسارت و غارت برند، هرگز امان‌نامه کفر و شرک را امضا نمی‌کنیم...».^۳

آمریکا بعد از ۴۲ سال هنوز به روحیه استکباری و کینه‌توزی خود ادامه می‌دهد؛ از این رو نمی‌توان به این کشور اعتماد کرد. همچنان که این کشور دانشمندان هسته‌ای و پرچم‌دارن امنیت جهانی، شهید سلیمانی را به شهادت رساند و ایران را تحریم اقتصادی نمود و به هیچ‌یک از پیمان‌های بین‌المللی پایبند نیست. نمونه این امر، نقض پیمان هسته‌ای - موسوم به برجام - است که توسط این کشور نقض گردید: «... همه این را باید بدانند که این تحریم‌هایی که علیه ملت ایران به کار برده شده، عمدتاً ناشی از کینه‌ورزی استکباری آمریکاست؛ کینه آمریکایی مثل کینه شتری [است]...».^۴ رهبر شهید انقلاب علیه السلام معتقد است: «استمرار دشمنی با جبهه

۱. همان، ج ۱۲، ص ۱۴۴.

۲. همان، ص ۱۴۷.

۳. همان، ج ۲۱، ص ۹۸.

۴. تحریم، ناشی از کینه‌ورزی آمریکاست، ۱۳۹۲/۰۸/۲۹.

حق، طبیعت مستکبران است؛ بنابراین نباید از ادامه دشمنی‌ها دچار تعجب شد.^۱

البته نباید فراموش کرد که اگر آمریکا دست از روحیه سلطه‌طلبی و کینه‌توزی بردارد و عذرخواهی نماید، در این صورت جمهوری اسلامی می‌تواند تعامل مقتدرانه و عزتمندانه با این کشور داشته باشد؛ چنانکه رهبر شهید انقلاب، امام خامنه‌ای رحمته‌الله فرموده است:

آن روزی که آمریکا دست از استکبار بردارد، آن روزی که از دخالت‌های بیجا در امور ملت‌ها دست بردارد، یک دولتی مثل بقیه دولت‌هاست، برای ما هم دولت مثل بقیه دولت‌ها خواهد بود؛ اما تا روزی که آمریکایی‌ها هنوز به طمع برگشتن به ایران ... باشند و بخواهند بر کشور ما مسلط بشوند، با هیچ وسیله‌ای نخواهند توانست ملت ما را به عقب‌نشینی وادار کنند...^۲

ایشان همچنین فرموده است: «بعد از پیروزی انقلاب - الآن سی سال است - هیچ روزی نبوده است که آمریکا نسبت به ملت ایران نیت خیری داشته باشد؛ از کارهای گذشته خودش عذرخواهی بکند؛ صادقانه دست از استکبار و طمع‌ورزی نسبت به ملت ایران بردارد».^۳

۴. فرامنطقه‌ای بودن

یکی دیگر از شاخصه‌های مهم استکبارستیزی، فرا منطقه‌ای بودن آن است؛ یعنی در هر نقطه‌ای از جهان که تقابل استضعاف و استکبار، ظالم و مظلوم وجود دارد، مبارزه با استکبار ضروری است. از این رو امام خمینی رحمته‌الله نسخه استکبارستیزی

۱. بیانات در دیدار دبیر کل جنبش جهاد اسلامی فلسطین با رهبر انقلاب، ۱۳۹۵/۰۹/۲۴.
<https://farsi.khamenei.ir/news-content?id=35130>

۲. منطق مواجهه جمهوری اسلامی با آمریکا از نظر رهبر انقلاب، ۱۳۹۸/۰۸/۱۲.
<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=43885>

۳. بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان، ۱۳۸۷/۰۸/۰۸.
<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=4122>

را منحصر به قلمرو جغرافیایی ایران نمی دانست؛ بلکه آن را به عنوان نسخه ای شفافبخش برای همه مستضعفان می دانست.^۱ بر این اساس، در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مبارزه ملت ها علیه ظلم مورد حمایت ایران قرار گرفته است.^۲ امروز حمایت جمهوری اسلامی از مردم فلسطین، لبنان و یمن ... مبتنی بر همین استراتژی است. امام علیه السلام مبتنی بر این نگاه اعلام می دارد: «... و [باید برای] حمایت از مبارزان و گرسنگان و محرومان با تمام وجود تلاش نماییم و این را باید از اصول سیاست خارجی خود بدانیم. ما اعلام می کنیم که جمهوری اسلامی ایران برای همیشه حامی و پناهگاه مسلمانان آزاده جهان است».^۳

استاد شهید مطهری علیه السلام می فرماید: «ما در جایی که هستیم، کسی به ما تجاوزی نکرده؛ ولی یک عده از مردم دیگر که ممکن است مسلمان باشند و ممکن است مسلمان هم نباشند، تحت تجاوز قرار گرفته اند... آیا برای ما جایز است که به کمک این مظلوم های مسلمان بشتابیم برای نجات دادن آن ها؟ بله این هم جایز است؛ بلکه واجب است».^۴

رهبر شهید انقلاب علیه السلام به علت فرامنطقه ای بودن مبارزه به استکبار تأکید می نماید:

آنچه ما با آن مخالفیم، عبارت است از حاکمیت ظلم و طغیان و استکبار. «آمریکا» که می گوئیم یعنی این؛ مخصوص آمریکا هم نیست. امروز البته قله طغیان و استکبار و طاغوت، آمریکا است ... ما با هیچ ملتی به عنوان ملت مخالفتی نداریم؛ با هیچ نژادی، با هیچ ملتی؛ ما با استکبار مخالفیم، با ظلم مخالفیم، با طغیان علیه ارزش های انسانی و الهی مخالفیم. امروز آمریکا مظهر این هاست؛ مظهر ظلم است، مظهر استکبار است.^۵

۱. سید روح الله موسوی خمینی علیه السلام، صحیفه امام، ج ۱۱، ص ۱۳۳.

۲. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اصل ۱۵۴.

۳. سید روح الله موسوی خمینی، صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۹۱.

۴. مرتضی مطهری، مجموعه آثار، ج ۲۰، ص ۲۳۳.

۵. بیانات در دیدار با مردم آذربایجان شرقی، ۱۳۹۸/۱۱/۲۹.

ایشان همچین می‌فرماید: «یکی از مبانی اساسی و ارزش‌های اساسی نظام اسلامی، عبارت است از حمایت از محرومان. یکی دیگر حمایت از مظلومان است در هر نقطه عالم. این‌ها ارزش‌های اساسی انقلاب است؛ از این‌ها نمی‌شود صرف نظر کرد...»^۱

سردار بزرگ اسلامی، شهید سلیمانی نیز در نامه‌ای به دخترش، فلسفه فرمانطقه‌ای مبارزه با استکبار را چنین ترسیم نموده است:

عزیزم از خدا خواستم همه شریان‌های وجودم را و همه مویرگ‌هایم را مملو از عشق به خودش کند. وجودم را البریز از عشق خودش کند. این راه را انتخاب نکردم که آدم بکشم، تو می‌دانی من قادر به دیدن بریدن سر مرغی هم نیستم. من اگر سلاح به دست گرفته‌ام، برای ایستادن در مقابل آدم‌کشان است؛ نه برای آدم کشتن. خود را سرباز در خانه هر مسلمانی می‌بینم که در معرض خطر است و دوست دارم خداوند این قدرت را به من بدهد که بتوانم از تمام مظلومان عالم دفاع کنم. نه برای اسلام عزیز جان بدهم که جانم قابل آن را ندارد، نه برای شیعه مظلوم که ناقابل‌تر از آنم، نه، نه...؛ بلکه برای آن طفل وحشت‌زده بی‌پناهی که هیچ ملجئی برایش نیست، برای آن زن بچه به سینه چسبانده هراسان و برای آن آواره در حال فرار و تعقیب که خطی خون پشت سر خود بر جای گذاشته است، می‌جنگم.^۲

۱. بیانات در مراسم بیست و هفتمین سالگرد رحلت امام خمینی علیه السلام، ۱۳۹۵/۰۳/۱۴.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=33259>

۲. خبرگزاری صدا و سیما، «رونمایی از ترجمه نامه شهید سلیمانی به دخترش»، ۱۳۹۹/۱۲/۰۲، کد خبر: ۳۰۲۵۰۷۹.
<https://www.iribnews.ir/fa/news/3025079/>

کتاب

۱. ابن منظور، محمد بن مکرم، لسان العرب، چاپ سوم، بیروت: دار صادر، ۱۴۱۴ ق.
۲. شریف الرضی، محمد بن حسین، نهج البلاغة، تصحیح: صبحی صالح، چاپ اول، قم: هجرت، ۱۴۱۴ ق.
۳. طباطبایی، سید محمد حسین، المیزان فی تفسیر القرآن، چاپ پنجم، قم: دفتر انتشارات اسلامی جامعه مدرسین، ۱۴۱۷ ق.
۴. طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، تصحیح: فضل الله یزدی طباطبایی، چاپ سوم، تهران: ناصر، ۱۳۷۲ ش.
۵. قرشی، سید علی اکبر، قاموس قرآن، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۱ ش.
۶. مرکز فرهنگ و معارف قرآن، دایرةالمعارف قرآن کریم، قم: بوستان کتاب، ۱۳۸۲ ش.
۷. مصطفوی، حسن، التحقیق فی کلمات القرآن الکریم، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۶۰ ش.

سایت‌ها

۱. پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر و حفظ نشر آثار آیت الله سید علی حسینی خامنه‌ای رحمته الله علیه.
۲. خبرگزاری صدا و سیما، «رونمایی از ترجمه نامه شهید سلیمانی به دخترش»، ۱۳۹۹/۱۲/۰۲، کد خبر: ۳۰۲۵۰۷۹.